

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Exordium. De molestiis coniugatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

LIBER QVARTVS
BERNARDINI SCARDEONI
PATAVINI DE CASTITA
TE LIBER QVARTVS.

DE MOLESTIIS CONIUGATORVM.

EXORDIVM.

Ogitanti mihi hoc quarto uolumi
ne de coniugatorum molestiis scri
bere tantus, tamq̃ iustus grumna
aceruus rep̃te sese ultro nobis ex
plicādu obtulerat ut effari eas reli
gio pene fuerit. Videbat enim mi
hi omnem spem matrimoniorum
uel sola hac relatione posse suby
uertere. Cæterum quam uideam idē et̃a pluribus apud
maiores nostros antea frequentius factitatum, nec pro
pterea ad hunc diem de antiqua consuetudine quicquā
immutatum fuisse: decreui & ipse eorum exemplo fre
tus, quū ad materiā huius op̃s maxime facere uideatur
(utcuq̃ res accepta fuerit) aliquāto curiosius p̃quisitas
coniugatorū sollicitudines & t̃dia recētere. Sed hoc absq̃
p̃fatione, q̃ mihi prius cōciliare plerosq̃, q̃ tantūmodo
proli uacandū cēsent facere ausus nō sum. Neq̃. n. fieri
pōt dū matrimoniorū incōmoda & cœlibatus cōmo
da recēsentur, quin fœcūditati nuptiarū aliqd̃ detractum
esse uideatur. Quādoq̃dē sicut fœcūditas p̃priū est ma
ptiarū, ita & sterilitas p̃priū cœlibatus: res utiq̃ adeo di
uersæ, atq̃ inter se ita pugnātes, ut laudari una nequeat,
quin alteri fieri uideatur iniuria. Verum nō aliter melius
mihi uisum est, posse fœlicitatē cœlibatus ostendere, &
detertere sacerdotes à desyderio nuptiarū q̃ eis nō licet,
q̃ si simul ipsis molestias, atq̃ miserias cōnubiōrū recen
seā: ex quo facillime cognoscere pōsit p̃ cōparationem
cōmodorū, & incōmodorū, q̃ pacifica, & tranquilla sit uita
cōtinētū, & cōtra, q̃ turbida, atq̃ sollicita sit uita coniuga

R

toni, & q̄ lætissimo ipsi ocio, & illi q̄ turbulētissimo ne-
 gocio ætatē agāt. Amor nanq; & charitas uxoris, ac li-
 berorū & si laudabilis est maxime, immēsos tñ atq; infir-
 mitos pene dolores consuevit parētibus afferre, ut q̄ diu
 uiuāt aīo suspēso, & anxio semp̄ sint. Sed ne qñ id mihi Heb. 14
 dari fraudi merito à coq̄ possit, ego in primis asseuerās
 dico cū Apostolo honorabile cōnubiū, & torū imacu-
 latum, meque profiteor per hæc nullo pacto matrimo-
 nio uelle quicquam detrahere, quod iniquum, & her-
 reticum, atque damnabile esse certo scio, immo ut su-
 pra secundo libro manifestissime patet, uehementer
 damnamus, quicumque spretis legitimis nuptiis soluti,
 & liberi ab uxore scorta sectantur. Quæstio sanē nostra
 ea est, ut apte nosci pōt, in his, q̄ dicta sunt, ac deinceps
 dicētur, nō generatim, an scilicet uxor ducēda sit (q̄ for-
 te repræhēdi possit) sed priuatim, an sit uxor ducēda sa-
 cerdotibus. Et hæc est (ut dicitur) basis, & cardo rei. In
 hoc qdē si culpādu sum, nec sancti quoq; doctores, nec
 ipse qdē apostolus culpa uacārēt q̄ de hac eadē re diu
 antea, & copiose, & elegāter differuerūt, quos hoc loco
 subscriptores, atq; approbatores habemus. Addas se-
 niorū patrum decreta, q̄bus nitimur, & cū q̄bus et si erra-
 re (q̄ esse nō pōt) causas habet error honestas. Sunt, n.
 ferme innumerabiles de his rebus libri, neq; abdiiti, neq;
 obscuri. Quo circa nemo me iterū accuset: si tātōs uiros
 sequutus, dū sacris hoībus suadeo castitatē, uidear ex eo
 q̄q; de nuptiis detraxisse. Edico ego, & cū. D. Hierony-
 mo q̄ta possum uoce p̄clamo, audiētū oīum fidē im-
 ploras. Nō dāno ego nuptias, nō dāno cōiugiū. Volo 1. Cor. 8
 quoslibet aut pp̄ icōtinētæ piculū, aut ad plē suscitādā,
 aut ex leuissima quaq; causa ducere uxore, & oblectare
 sese nuptiis, si lubet. Non, n. copulam maritalē q̄si culpā
 dicimus i uniuersum esse uitādā oībus: sed q̄si sarcinā à
 clericis, & à spiritualibus hoībus declinandā, ut liberi, &
 tranquillū uacēt diuinis, & spiritui tota mēte deseruiāt: q̄les

DE MOLESTIIS CONIUGII

regrebat apostolus dicens. Volo autem uos sine sollicitudine esse, quod sine uxore est sollicitus est quod domini sunt quomodo placeat Deo. Qui uero cum uxore est, sollicitus est quod sunt mundi, & quomodo placeat uxori. Magnus ergo debetur honos coniugio, quod Deus instituit, & benedixit per sobolem, at maior debetur coelibatui, quo sese castrant homines pro regni caelorum. Dicitur adhuc est fortasse quispiam. Nimirum accumulasti molestias coniugiorum, nimium carnis uxores. Accumulaui fateor multas: & graues aerumnas coniugatorum coelibibus, quibus non conueniunt nuptiae: sed notas, uerasque: & quas inficari nemo possit, qui rei uxoriae expertus fuerit. At qui uero plures etiam & duriores scripsi esse fornicatorum molestias pro illis quibus, & continentiam, & matrimonium commendauit: ut utrumlibet eligant: qui non dum uouerint castitatem quod ideo feci, ut tam coniugatos, quam solutos pariter a uitio fornicationis abstraherem. Legant igitur (quum sic dispartiri necesse sit) que superioribus libris scripsimus, tam coelibes, quam coniugati si libet: sed quae hic scribimus, legant tantummodo coelibes. Primus ergo liber sacrarum uirginum sit, secundus uero, tertius quartus, & quintus coelibum, sextus autem coniugatorum, at residuum deinceps quod superest, esto praecipue sacerdotum & coelibum. Suum itaque accipiat unusquisque sine quaerela, & desinat maledicere, ac benedictis detrahere. Sed iam diuina gratia freti de coniugatorum molestiis dicere incipiemus.

Oportere omni molestia, & sollicitudine quocumque diuinis rebus operam dare constituit. Cap. I.

Restat quidem nobis deinceps pro uiribus explicare, quid nam sit, quod tantopere religioso uiro expediat foeminarum consortia deuitare, atque ob id coniugiorum molestias hoc loco effusius recensere: quo planius intelligi possit quam malorum illadem circumferat consuetudo muliebri, & e diuerso quod cornu copiae tranquillitatis & pacis plenum afferat con-